

Arbeidsmigranten uit Roemenie en Bulgarije

**Godfried Engbersen
(Erasmus Universiteit Rotterdam)**

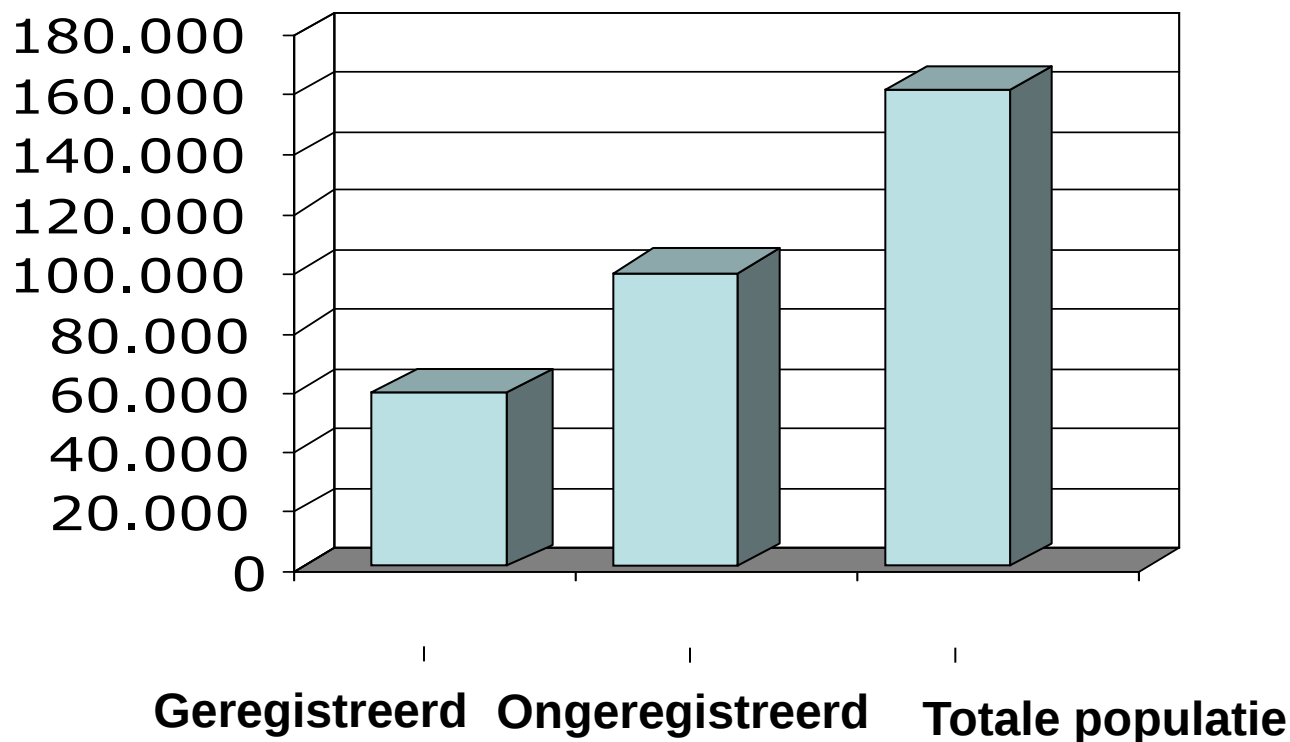
**Praktijkcongres 'Huisvesting en inburgering van
arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa, Utrecht 9
december**

Opzet presentatie

- 1 De onzichtbaarheid van arbeidsmigratie uit Roemenie en Bulgarije
- 2 Een profiel van Roemenen en Bulgaren (Rotterdam, Den Haag en West-Brabant):
- 3 Oude en nieuwe patronen van arbeidsmigratie
- 4 De noodzaak van een gedifferentieerd huisvesting- en integratiebeleid

De onzichtbaarheid van Oost-West migratie

Figuur 1: Schatting van het aantal Moe-landers (EU) in Nederland eind 2008 (nationaliteit)

Bron: Weltevrede et al. 2009

Het NICIS consortium/Erasmus Universiteit: 'De incorporatie van MOE-landers in Nederland'

Onderzoeksplan:

- 10 gemeenten (Rotterdam, Den Haag, Breda, Moerdijk, Zundert, Westland, Dordrecht, Hillegom, Katwijk en Oostland)
- 640 interviews
- Onderzoeksgroep: Polen, Roemenen en Bulgaren
- 100 follow-up interviews
- Looptijd: zomer 2009 - zomer 2011

Tabel 1. Respondenten naar geboorteland en nationaliteit

	Naar geboorteland		Naar nationaliteit	
	N	%	N	%
Polen	140	39	140	39
Roemenië	72	20	72	20
Bulgarije	151	42	151	42
Totaal	363	100	363	100

Tabel 2. Heeft u zich formeel gemeld bij lokale autoriteiten (GBA)?

	Polen	Roemenen	Bulgaren	Totaal
Ja	101	56	98	255
	72%	78%	65%	70%
Nee	39	16	53	108
	28%	22%	35%	30%
Totaal (100%)	139	72	151	362

Tabel 3. Respondenten naar geslacht

	Man		Vrouw	
	N	%	N	%
Polen	69	49	71	51
Roemenië	27	38	45	63
Bulgarije	73	48	78	52
Totaal	169	47	194	53

Tabel 4. Wanneer voor het eerst naar Nederland gekomen?

	Polen	Roemenen	Bulgaren	Totaal
2006 of eerder	42	24	31	97
	31%	34%	21%	27%
2007	32	16	34	82
	23%	23%	23%	23%
2008	35	20	28	83
	26%	28%	19%	23%
2009	28	11	55	94
	20%	16%	37%	26%
Totaal (100%)	137	71	151	359

Tabel 5. Met wie naar Nederland gekomen?

	Polen	Roemenen	Bulgaren	Totaal
Alleen	82	48	91	221
	59%	67%	60%	61%
Samen met partner	25	12	18	55
	18%	17%	12%	15%
Met partner en kinderen	1	1	4	6
	1%	1%	3%	2%
Met andere familie	13	5	8	26
	9%	7%	5%	7%
Met vrienden	13	5	18	36
	9%	7%	12%	10%
Met andere migranten	6	1	12	19
	4%	1%	8%	5%
Totaal (100%)	140	72	151	363

Tabel 7. Het hoogst behaalde onderwijsniveau

	Polen	Roemenen	Bulgaren	Totaal
Primary education	1		8	9
	0%		5%	2%
Secondary education	8	3	36	47
	6%	4%	23%	13%
High school	94	29	76	199
	68%	40%	50%	55%
University	30	34	27	91
	22%	47%	18%	25%
Still studying	4	3	1	8
	3%	4%	1%	2%
Other	2	3	2	7
	1%	4%	0%	2%
Totaal (100%)	139	72	151	362

Tabel 8. Arbeidssituatie

	Polen	Roemenen	Bulgaren	Totaal
Uitzendbureau (tussenpersoon)	48		4	52
	35%		3%	15%
Tijdelijk contract	31	31	14	76
	22%	44%	10%	21%
Permanent contract	14	12	8	34
	10%	17%	5%	10%
Zelfstandige	20	7	18	45
	14%	10%	12%	13%
Informeel contract	12	16	84	112
	9%	23%	58%	32%
Geen werk (incl in eigen huishouden)	14	4	17	35
	10%	6%	12%	10%
Totaal (100%)	139	70	146	355

Tabel 9. Komt uw baan overeen met uw opleidingsniveau en werkervaring?

	Polen	Roemenen	Bulgaren	Totaal
Nee, mijn werk is van een hoger niveau	2	1	2	5
	2%	2%	1%	1%
Nee, mijn werk is van een lager niveau	36	18	42	96
	28%	27%	30%	29%
Nee, ik ben voor iets anders opgeleid	54	24	67	145
	40%	36%	49%	43%
Ja	40	23	27	90
	30%	35%	20%	27%
Totaal (100%)	132	66	138	336

Tabel 10. Maandloon

	Polen	Roemenen	Bulgaren	Totaal
<999	26	9	54	89
	20%	15%	40%	27%
1000-1499	50	21	34	105
	39%	34%	25%	32%
1500-1999	29	11	23	63
	22%	18%	17%	19%
2000-2999	17	10	14	41
	13%	16%	10%	13%
>3000	8	10	10	28
	6%	16%	7%	9%
Totaal (100%)	130	61	135	326

Tabel 11. Is het verdiende loon naar verwachting?

	Polen	Roemenen	Bulgaren	Totaal
Ja	51	45	57	153
	46%	75%	49%	53%
Nee, mijn salaris is hoger dan verwacht	1		7	8
	1%		65	3%
Nee, mijn salaris is lager dan verwacht	58	15	52	125
	53%	25%	45%	44%
Totaal (100%)	110	60	116	286

Tabel 12. Nationaliteit van de werkgever

	Polen	Roemenen	Bulgaren	Totaal
Nederlands	38	34	31	103
	79%	74%	43%	62%
Zelfde nationaliteit als respondent	7	1	11	19
	15%	2%	15%	11%
Anders	3	11	30	43
	6%	24%	42%	26%
Totaal (100%)	48	46	72	166

Tabel 13. Huidige woonsituatie

	Polen	Roemenen	Bulgaren	Totaal
Kamer in (groot) gebouw of complex	6	3	2	11
	4%	4%	1%	3%
Kamer in huis of appartement	55	18	101	174
	39%	25%	67%	48%
Onafhankelijk in een huis	5	15	17	37
	4%	21%	11%	10%
Onafhankelijk in appartement of studio	57	27	30	114
	41%	38%	20%	31%
Anders	17	9	1	27
	12%	13%	0%	7%
Totaal (100%)	140	72	151	363

Tabel 14. Met wie woont u samen, met familieleden of alleen?

	Polen	Roemenen	Bulgaren	Totaal
Alleen	13	16	11	40
	9%	225	7%	11%
Partner	55	30	61	146
	39%	42%	40%	40%
Partner en kinderen	6	4	15	25
	4%	6%	10%	7%
Alleen kinderen	16	9	32	57
	11%	13%	21%	16%
Nederlanders	4	3	6	13
	3%	4%	4%	4%
Landgenoten en andere niet-Nederlanders	86	24	80	190
	61%	33%	53%	52%
Totaal (100%)	140	72	151	363

Tabel 15. Hoe lang denkt men voor het werk in Nederland te blijven?

	Polen	Roemenen	Bulgaren	Totaal
Maximaal 1 jaar	25	9	13	47
	18%	135	9%	13%
Ongeveer 2 jaar	17	7	16	40
	12%	10%	11%	11%
3 tot 5 jaar	18	7	18	43
	13%	10%	12%	12%
Langer dan 5 jaar	19	12	21	52
	14%	17%	14%	14%
Permanent	28	15	22	65
	20%	21%	15%	18%
Weet niet	33	22	61	116
	24%	31%	40%	32%
Totaal (100%)	140	72	151	363

Tabel 16. EGP-beroepenschema

	Polen	Roemenen	Bulgaren	Totaal
Higher Service	3	8	4	15
	2%	12%	3%	4%
Lower service	11	11	8	30
	8%	17%	6%	9%
Routine clerical/sales	7	7	4	18
	5%	11%	3%	5%
Small employers		1	1	2
		2%	1%	1%
Independent	1	1	1	3
	1%	2%	1%	1%
Manual foremen	2			2
	2%			1%
Skilled manual	22	7	42	71
	17%	11%	30%	21%
Semi-unskilled manual	42	20	65	127
	32%	30%	47%	38%
Farm workers	44	10	5	59
	33%	15%	36%	18%
Farmers/ Farm managers	1			1
	1%			1%
Survival strategy		1	8	9
		2%	6%	3%
Totaal (100%)	133	66	138	337

Werkvergunning?

Omvangrijke minderheid (39%) van de Roemeense respondenten en een meerderheid (62%) van de Bulgaarse respondenten heeft geen formele werkvergunning

Vraag. Heeft U een werkvergunning?

	Roemenie	Bulgarije	Total
Ja	53%	33%	40%
Nee	39%	62%	54%
Anders	6%	8%	6%
N	72	151	223

Werkvergunning en arbeidsmarktpositie

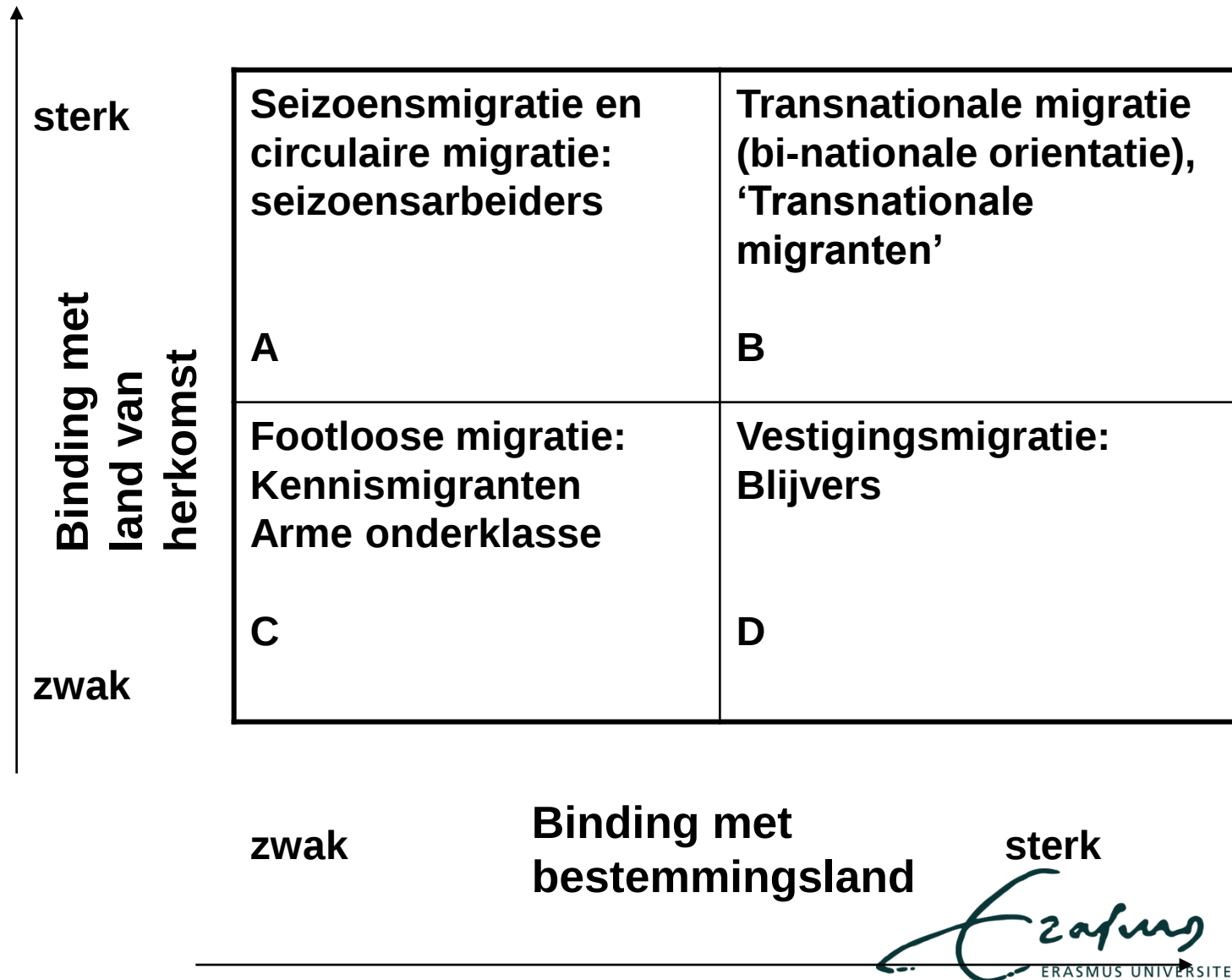
(Grote) meerderheid van Roemeense en Bulgaarse migranten zonder werkvergunning werkt in informele arrangementen.

	Roemenië			Bulgarije		
	Ja	Nee	Anders	Ja	Nee	Anders
Uitzendbureau	-	-	-	4%	-	-
Andere tussenpersoon	-	-	-	2%	1%	-
Tijdelijk contract	63%	14%	50%	24%	2%	-
Permanent contract	29%	-	17%	14%	1%	-
Self-employed	3%	14%	33%	28%	3%	13%
Informeel ('monderling') contract	5%	50%	-	20%	73%	75%
Eigen huishouden	-	-	-	-	3%	-
Zonder werk, op zoek naar een baan	-	14%	-	2%	13%	13%
Anders/ Missing	-	8%	-	6%	3%	-
N (=223)	38	28	6	50	93	8

**Nadere analyse op basis van Rotterdam, Breda,
Moerdijk, Zundert en een deel van Den Haag
(N=320)**

MOE-landers en patronen van migratie

Twee dimensies van migratie en integratie

I Binding met Nederland (zwak - sterk):

- BSN
- GBA
- Nederlandse bankrekening
- Nederlandse taalvaardigheid
- Contacten met Nederlanders (buurt, vrije tijd)
- Nederlandse vrienden

II Binding met thuisland (zwak - sterk):

- Frequentie van bezoek aan thuisland
- Aantal weken dat men in thuisland verblijft
- Frequentie van het aantal bezoeken aan familie
- Mate waarin men familie in thuisland ondersteunt
- Hoeveel geld dat men naar huis stuurt/investeert

Migratiepatronen en typen migranten (N=320)

Erasmus Universiteit Rotterdam

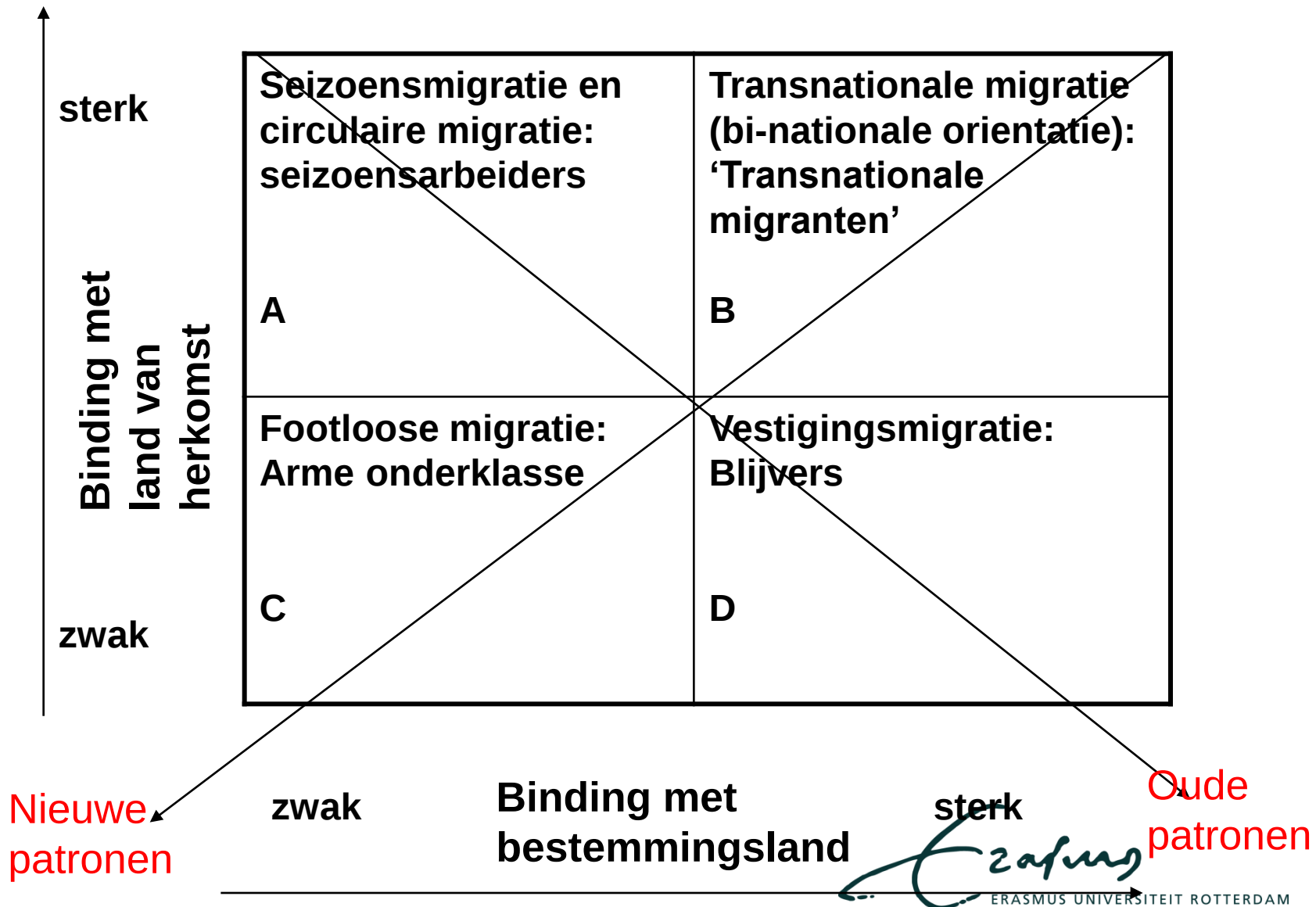
sterk zwak	Polen Laag geschoolden Partner in thuisland Tijdelijk verblijf A (N= 66)	Polen Hoger geschoolden Langer verblijf Meerdere landen gewerkt B (N=71)
	Bulgaren Laag geschoolden Ongeschoolde en laaggeschoold werk Tijdelijk verblijf C (N=66)	Roemenen Hoger geschoold Goed betaalde banen Lang of definitief verblijf B (N=107)

zwak **sterk**
Binding met Nederland

ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

MOE-landers en oude en nieuwe patronen van migratie

Naar een gedifferentieerd beleid voor MOE-landers

- 1 Seizoensmigratie, circulaire migratie: flexibele infrastructuur, met name huisvesting, maar ook leefbaarheid en voorkomen uitbuiting
- 2 Transnationale migratie: inburgering (taal)
- 3 Vestigingsmigratie: inburgering (taal)
- 4 Footloose migratie:
 - a. Gewenste categorie: kennismigranten (*'red carpet policy'*)
 - b. Marginale categorie: openbare orde beleid, dak- en thuisloze voorzieningen, verslavingszorg, terugkeer